

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ” ซึ่งในการวิจัยได้สังเคราะห์จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 398 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อค้นหากิจกรรม ที่ปฏิบัติในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
- 3) เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานบุคคล

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานบุคคลสำหรับประชาชนที่ตอบแบบสอบถามในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.80) มีช่วงอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 34.17) มีสัดส่วนใกล้เคียงกับช่วง อายุตั้งแต่ 31-50 ปี (ร้อยละ 33.92) ประอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 24.37) มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเขตดุสิตตั้งแต่ระยะเวลา 20-39 ปี (ร้อยละ 35.93) มีระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (ม. 1-6,ปวช.) (ร้อยละ 36.18) มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท (ร้อยละ 34.17) มีรายจ่ายต่อเดือน ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท (ร้อยละ 35.93) เช่นกัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานในความรับผิดชอบทั่วไป (ร้อยละ 68.59) ส่วนการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนเคย เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 66.83) โดยเฉพาะการอบรมภายในชุมชนโดยกรรมการชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 59.55)

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า ประชาชน (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (ร้อยละ 53.52) โดยเฉพาะเป็นสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์ (ร้อยละ 44.64) และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ร้อยละ 33.93)

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้นำชุมชนหรือหัวหน้างาน พบว่า ประชาชน (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ 27.89) รองลงมา ได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ (ร้อยละ 25.13) ได้รับการสนับสนุนด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ (ร้อยละ 18.34) และการได้ การสนับสนุนด้านการประเมินเปรียบเทียบ พฤติกรรม (ร้อยละ 13.82)

5.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชาชน (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 16 ข้อ โดยเฉพาะมีความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไปมีถึงจำนวน 13 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้จ่ายใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพ และไม่สุรุ่ยสุร่าย (ร้อยละ 96.73) 2) การกระทำกิจการลงทุนใด ๆ ต้องค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรู้จักวางแผน (ร้อยละ 96.23) 3) การลงทุนในกิจการงานใด ๆ ต้องไม่ทำเกินตัวเกินความสามารถของตน (ร้อยละ 95.98) 4) การประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิตเสมอ เป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม (ร้อยละ 95.23) 5) การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน (ร้อยละ 94.97) 6) การกระทำกิจกรรมร่วมในชุมชนหรือสังคมไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 94.72) 7) การรู้จักคิด วางแผน วิเคราะห์ สังเคราะห์ว่าควรทำหรือไม่ควรนั้นแสดงถึงการมีเหตุผล (ร้อยละ 93.22) 8) การรู้จักแสวงหาความรู้จากหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเป็นการสร้างรอบรู้ และรอบคอบก่อนการตัดสินใจในการกระทำการใด ๆ เป็นเงื่อนไขด้านความรู้ (ร้อยละ 92.71) 9) การรู้จักประหยัด มีธรรมาภิบาลเป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ (ร้อยละ 92.46) 10) การกระตุ้นตนเองให้เป็นคนรู้จักศึกษา หาความรู้ใส่ตัวทั้งการดำรงชีพ และในอาชีพเสมอ (ร้อยละ 91.21) 11) การรู้จักเคารพกฎกติกาของครอบครัว ชุมชน สังคม หรือองค์การที่ตนเองเกี่ยวข้องด้วย (ร้อยละ 91.21) 12) การรู้จักวางแผนระบบการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือน วางแผนอนาคตให้กับคนในครอบครัวรู้จักการเก็บออมเพื่ออนาคต (ร้อยละ 91.21) และ 13) การประกอบอาชีพด้วยความขยันอดทนในหน้าที่การงานเป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม (ร้อยละ 90.45)

5.1.3 ความถี่การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้ง 6 ช่องทาง มีอยู่ 2 ระดับ ได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกือบทุกวัน ในช่องทาง 3 ช่องทาง ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากการดูโทรทัศน์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.12) รองลงมา การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากการอ่านหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.71) และ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากการพูดคุยสนทนากับครอบครัวและเพื่อน (ค่าเฉลี่ย

3.49) นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่องทางอื่น ๆ เช่น แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ ตามนิทรรศการของในหลวง (ที่จัดงานเทิดพระเกียรติในหลวง) การอบรมของหน่วยงานรัฐและ กศน. (การศึกษานอกโรงเรียน) รวมถึงเสียงตามสายจากการกระจายเสียงชุมชน

5.1. 4 ทศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแสดงถึงความคิดเห็น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความรู้สึกของประชาชนที่ตรงกับความเป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก/เป็นจริงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) เมื่อพิจารณาตามราย ข้อพบว่า รายข้อที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง/เป็นจริงมากที่สุด มี 4 ข้อ ได้แก่ 1) ประชาชนควรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อความสุขที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.31) 2) เศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานคือการพึ่งตนเอง เกื้อกูลแบ่งปันช่วยเหลือและไม่เบียดเบียนคนอื่น (ค่าเฉลี่ย 4.29) 3) ถ้าประชาชนยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก (ค่าเฉลี่ย 4.25) และ 4) การประกอบอาชีพที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยัน อดทน เป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.23)

ชี้ให้เห็นว่าประชาชนที่ตอบแบบสอบถามในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีทศนคติที่ดี และมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ประชาชนควรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อความสุขที่ยั่งยืน

5.1.5 แแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแสดงถึงความสำเร็จ ความทะเยอทะยาน ความสามารถ การคาดหวังในเป้าหมายสูง ความอดทน การมีแผนต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนที่ตรงกับความเป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณาตามราย ข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก โดย 5 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ 1) การประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต แม้ว่าตัวเองและครอบครัวจะอยู่ในภาวะขาดแคลนต่อการดำรงชีพก็ตาม (ค่าเฉลี่ย 3.98) 2) การมีความตั้งใจและมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.94) 3) แม้ภาวะปัจจุบันค่าครองชีพจะสูงข้าพเจ้าจะคำนึงถึงค่าใช้จ่ายให้มีความประหยัดเสมอและจะใช้พยายามซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.82) 4) มีการวางแผน และได้ทำการปรึกษาหารือกับครอบครัวเสมอเมื่อจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ ในด้านการลงทุน หรือการใช้จ่ายที่สำคัญของตัวเองและครอบครัว และถึงแม้ว่าการนำหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและหน้าที่การงานจะยากเพียงใดข้าพเจ้าจะไม่ย่อท้อ และเชื่อมั่นว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ” (ค่าเฉลี่ย 3.79) และ5) การมีความพยายามใฝ่เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างจริงจังกับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน รายรับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน และการตัดสินใจอย่างแน่วแน่แล้วว่าจะละเลิกการการประกอบอาชีพที่ต่อสู้แข่งขันกันและแก่งแย่งผลประโยชน์กันในหน้าที่การทำงานอย่างรุนแรง (ค่าเฉลี่ย 3.73)

5.1.6 การปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง

การปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจำแนกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณาตามราย ด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติ ในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.96) 2) ด้านการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกัน (ค่าเฉลี่ย 3.94) 3) ด้านการดำรงชีวิต (ค่าเฉลี่ย 3.93) 4) ด้านการออม (ค่าเฉลี่ย 3.69) 5) ด้านการลดรายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.64) 6) ด้านการเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ส่วนรายชื่อที่น่าสนใจแต่ละด้าน ดังนี้

- ด้านการลดรายจ่าย ได้แก่ ประชาชนมีการวางแผนก่อนเดินทางไปทำงานหรือทำกิจธุระ (ค่าเฉลี่ย 3.99) และมีการลดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นหรือสินค้าฟุ่มเฟือย (ค่าเฉลี่ย 3.88) แต่มีการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภคใช้เองในครอบครัว เช่น ไม้ถูพื้น ผ้าถูพื้น ผ้าเช็ดเท้า น้ำยาล้างจาน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.26) อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

- ด้านการเพิ่มรายได้ ได้แก่ ประชาชนมีการวางแผนเพื่อที่จะลงทุนทำกิจการ หรือสร้างอาชีพให้กับตนเองและครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.82) และเมื่อใดก็ตามที่ทราบข่าวการฝึกอาชีพให้กับคนในชุมชน ท่านยินดีที่จะเข้าร่วมฝึกอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพเสริมให้ตนเองและเข้าร่วมกลุ่มกับชุมชนในกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพของชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.35)

- ด้านการออม ได้แก่ ประชาชน มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินของตนเองและครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.86) มีเงินสำหรับเก็บออมไว้สำหรับอนาคตที่เป็นของตนเองและครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.76) และมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายประจำเดือน ท่านนำไปเก็บออมเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำประกันชีวิตไว้สำหรับอนาคตของตนเองและครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.48)

- ด้านการดำรงชีวิต ได้แก่ การยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา (ค่าเฉลี่ย 4.16) และการประกอบอาชีพของ ตนและสมาชิกในครอบครัวเป็นอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

รู้จักพอประมาณและไม่ลงทุนเกินตัว (ค่าเฉลี่ย 4.13) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายและบัญชีครัวเรือน (ค่าเฉลี่ย 3.54)

- ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตนและครอบครัวจะเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลแม่น้ำ ลำคลอง และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.77)

- ด้านการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกัน ได้แก่ การร่วมทำบุญในวันสำคัญของศาสนา และบริจาคทุนทรัพย์ (เงิน) ให้แก่ผู้ยากไร้ (ทำทาน) (ค่าเฉลี่ย 4.07) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อมีโอกาสท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการดำรงชีพอย่างพอเพียงแก่สมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และญาติพี่น้องเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.85)

5.1.7 ความคิดเห็นในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับเห็นด้วย ได้แก่ 1) ด้าน “พอ” พัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.13) 2) ด้านจิตใจ และ ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.05) 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.95) 4) ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.90) และ 5) ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.49)

ส่วนรายชื่อที่น่าสนใจแต่ละด้าน ดังนี้

- ด้านจิตใจ ได้แก่ ตน และสมาชิกในครอบครัวจะยึดมั่นในการประกอบอาชีพที่สุจริตเสมอ ถึงแม้ว่าครอบครัวจะตกอยู่ในภาวะลำบากและขาดแคลนก็ตาม (ค่าเฉลี่ย 4.18) ความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะดำรงชีพด้วยความพอเพียงและพึงตนเองให้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.12) แม้การดำรงชีพในปัจจุบันจะลำบากท่านพร้อมที่จะต่อสู้กับชีวิต ไม่ท้อแท้จนกว่าตนเองและครอบครัวจะประสบผลสำเร็จโดยยึดหลักความพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.10) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีความพยายามและอดทนที่จะทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 3.78)

- ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีทุนทรัพย์(เงิน)ที่เพียงพอในการใช้จ่ายสำหรับตนเองในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การ มีทุนทรัพย์ (เงิน) ที่ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในแต่ละวัน แต่ท่านมีอาหารกินครบทุกมื้อ ไม่อดอยากหรือขัดสนในการดำรงชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.82)

- ด้านสังคม ได้แก่ การมีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท่านชุมชนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันพ่อ แม่ วันเด็ก เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.21) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ตนและครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น กลุ่มออสส.(อาสาสมัครสาธารณสุข) กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้านพ่อบ้าน กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.79)

- ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับความต้องการใช้และฐานะทางการเงินเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.75) และครอบครัวของท่านมีอุปกรณ์เครื่องใช้สอยที่เป็นเทคโนโลยีครบสมบูรณ์เหมาะสมกับรายได้และฐานะของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.67) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกในครอบครัวของท่านมักใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมกับการใช้งานและฐานะของครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.32)

- ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ /สิ่งแวดล้อม ได้แก่ นิยมเลือกใช้วัสดุสิ่งของที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและช่วยลดภาวะโลกร้อน (ค่าเฉลี่ย 4.04) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประชาชนมีการใช้ทรัพยากรที่มีเหลือใช้แล้วในบ้านมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือน เช่น การผ้าถูพื้น ไม้ถูพื้น โตะ แก้ว เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.88)

- ด้าน“พอ” พัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง ได้แก่ ตนและสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.22) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตนและสมาชิกในครอบครัวร่วมกันวางแผนชีวิต ตระหนักกับการพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเองโดยเรียนรู้ที่จะอยู่กับคำว่า “พอ” เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.09)

5.1. 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างการปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน และการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่

- อาชีพ โดย ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ลูกจ้างบริษัทเอกชน จะปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อยกว่า รับจ้างทั่วไป พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ นักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว รวมถึงประชาชนที่ประกอบอาชีพพนักงาน/นักศึกษา จะปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ค้าขาย และพ่อบ้าน แม่บ้าน และประชาชนที่ประกอบอาชีพ อื่น ๆ (ครูพี่เลี้ยง ครูเอกชน ลูกจ้างชั่วคราว) จะปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อยกว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ นักเรียน/นักศึกษา

- ตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสูงจะมีการปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มากกว่าผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทั่วไป

- การได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจะสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย
 - การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม
- ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่
- ตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสูงจะมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทั่วไป
 - การได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย
 - การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

5.1.9 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธี สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบผลดังนี้

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ $-.110$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ (มีสัมพันธเชิงลบ อยู่ระดับต่ำ ($s = -.110^*$))
- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ $.422$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ (มีสัมพันธเชิงบวกอยู่ระดับระดับปานกลาง ($r = .422^{**}$))
- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ $.495$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ (มีสัมพันธเชิงบวกอยู่ระดับระดับปานกลาง ($r = .495^{**}$))
- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ .565 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (มีสัมพัทธ์เชิงบวกอยู่ระดับระดับปานกลางค่อนข้างสูง ($r = .565^{**}$))

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ .486 มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (มีสัมพัทธ์เชิงบวกอยู่ระดับระดับปานกลาง ($r = .486^{**}$))

5.1.10 ความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับกิจกรรม ในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกช่องทางการรับ ข่าวสารมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) ดังนี้

1) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง โทรทัศน์ต่อกิจกรรมใน ระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .382^{**}$) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง วิทยุกระจายเสียง ต่อ กิจกรรม ในระดับบุคคลและครัวเรือน ของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .378^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง หนังสือพิมพ์ต่อกิจกรรม ในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .375^{**}$) อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารทางหนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆต่อกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปาน กลาง ($r = .402^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการ พุดคุยสนทนากับ ครอบครัวและเพื่อน ต่อกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน ของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวก ระดับปานกลางค่อนข้างสูง ($r = .511^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสาร Internet (อินเทอร์เน็ต, Online ต่าง ๆ)ต่อกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน ของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับ ปานกลางค่อนข้างสูง ($r = .440^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.11 ความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกช่องทางการรับข่าวสารมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) ดังนี้

1) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง โทรทัศน์ ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ ($r = .275^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง วิทยุกระจายเสียง ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ ($r = .283^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง หนังสือพิมพ์ ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ ($r = .279^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทางหนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .318^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการ พูดคุยสนทนากับครอบครัวและเพื่อน ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .437^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูลข่าวสาร Internet (อินเทอร์เน็ต, Online ต่าง ๆ) ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง ($r = .328^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1. 12 ความสัมพันธ์ระหว่าง กิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations Coefficient) เท่ากับ .750 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (มีสัมพัทธ์เชิงบวกอยู่ระดับระดับสูง ($r = .750^{**}$))

5.1. 13 การ สัมภาษณ์ของประชาชนที่เป็นอดีตพนักงานโรงงานองค์การทอผ้า กระทรวงกลาโหม และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมตามสภาพทั่วไปของชุมชน สภาพทาง เศรษฐกิจ/การดำรงชีพ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

ผลการสังเคราะห์บทการสัมภาษณ์ ของผู้นำชุมชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) พบผลที่น่าสนใจตามข้อคำถามดังนี้

- การมีวิธีการลดรายจ่ายในแต่ละวัน/แต่ละเดือน พบว่า ผู้นำชุมชนมีวิธีการลดรายจ่ายในแต่ละวันหรือแต่ละเดือนโดยการจ่ายเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการครองชีพในแต่ละวันเท่านั้น กำหนดความจำเป็นวันต่อวัน เช่นค่าอาหารเช้า เที่ยง เย็น ค่ารถ(เดินทางไป-กลับที่ทำงาน) เป็นต้น แต่พบว่าถ้าหากไม่จำเป็นที่จะต้องเดินไปไหนด้วยตนเองก็จะใช้วิธีการโทรศัพท์ หรือหากใกล้ก็จะไม่ใช้รถส่วนตัว จะลดของฟุ่มเฟือย และอบายมุขเช่นเหล้า บุหรี่ เป็นต้น ส่วนสมาชิกในครอบครัวมีวิธีการการลดรายจ่ายในแต่ละวัน/แต่ละเดือนโดยจะเป็นลักษณะช่วยกันประหยัดน้ำ ไฟฟ้า ไม่ค่อยสุรุ่ยสุร่ายนัก เพราะโดยส่วนใหญ่สมาชิกยังเป็นวัยเรียน ทำให้ค่าใช้จ่ายที่จะจ่ายในแต่ละวันจะมาจากบิดา มารดา เท่านั้นจึงทำให้ประหยัดไปด้วยในตัว และบางครั้งลูก ๆ ของผู้นำชุมชนจะเข้าใจและเห็นใจพ่อแม่ ทำให้รู้จักเก็บหอมรอบริบด้วย

- การมีวิธีการเพิ่มรายได้ในแต่ละวัน/แต่ละเดือน พบว่า ผู้นำส่วนใหญ่ยังทำงาน และหรือเป็นข้าราชการบำนาญ มีอาชีพค้าขาย และรับจ้าง (ซึ่งบางคนจะขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ตอนประมาณ 7 โมงก่อนจะเข้าทำงานช่วง 8.00 น. และหลังเลิกงาน 4 โมงเย็นก็จะขับมอเตอร์ไซด์ต่อก็มี) โดยผู้นำบางคนที่อยู่ในระบบราชการก็จะมีการทำล่วงเวลา (โอที) ซึ่งมีอยู่ตลอดทุกเดือน ส่วนการประกอบอาชีพเสริมหรือสร้างรายได้เสริม เช่นบางท่านมีการทำงานฝีมือ รับจ้างทำผลไม้และงานบัญชีอื่น ๆ ด้วย เมื่อพิจารณาถึงสมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวของผู้นำชุมชนจะช่วยกันลดรายจ่ายมากกว่าเพิ่มรายได้ ถ้าไม่จำเป็นจะไม่ซื้อของฟุ่มเฟือย

- การมีวิธีการออม พบว่า ผู้นำจะมีเงินออมไว้เกือบทุกครอบครัว ทั้งออมเพื่อยามฉุกเฉิน เพื่อเป็นการศึกษาของลูก โดยจะจัดออมไว้กับการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์ ซึ่งบางครั้งเวลามีรายได้พิเศษเข้ามาก็จะได้เก็บเอาไว้เป็นสลากออมสินด้วย และบางคนออมผ่านกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีเงินสำหรับใช้จ่ายที่จำเป็นของแต่ละวัน แต่ละเดือน เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น โดยการใช้จ่ายมักจะมีการแบ่งส่วนรายรับรายจ่ายเหมือนเช่นการทำบัญชี ดังคำ

สัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนพัฒนาระนองกลางที่กล่าวว่า รายจ่ายจะมีจำพวกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า กับ ค่าใช้จ่ายจำเป็นแต่ก็มีการจัดแบ่งส่วนอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่วนสมาชิกในครอบครัวมีวิธีการออม เป็นลักษณะการออมภายในครัวเรือนเช่น เด็กเยาวชนให้หยอดกระปุก เป็นต้น ซึ่งสมาชิกจะได้รับการปลูกฝังให้ลูกหลานรู้จักการออม ปลูกฝังเขาตั้งแต่เด็ก

- ท่านมีวิธีการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง พบว่า ส่วนใหญ่จะไม่เล่นหวย ไม่เที่ยว ไม่เล่นการพนัน กินใช้อย่างปกติ ที่เหลือเก็บออมทั้งหมด การใช้เป็นแบบประหยัด สิ่งไหนที่ไม่จำเป็นก็จะไม่ซื้อ นอกจากนี้มีผู้นำบางท่านที่มีรูปแบบการแบ่งเงินเอาไว้เป็นสัดส่วน และต้องใช้ธรรมะเข้ามาช่วยในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงด้วย ส่วนสมาชิกในครอบครัว มักจะช่วยเหลือครอบครัวด้วยไม่ซื้อของที่ไม่น่าจำเป็นออก ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ไม่เกเร เป็นต้น

- การมีวิธีการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง พบว่า ส่วนใหญ่จะปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทันทีที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และเวลาเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าจะเลือกที่ประหยัดไฟ ช่วยลดโลกร้อนเป็นหลัก ถ้าหากเครื่องใช้ไฟฟ้าเสียจะเลือกซ่อมแซมก่อนเป็นอันดับแรก หากใช้ไม่จริงจึงจะซื้อใหม่ ส่วนการช่วยสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ จะมีการแยกก่อนและบางชิ้นสามารถเก็บไว้ขายได้ ซึ่งในหลายชุมชนจะแยกไว้ก่อนและจะมีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อในชุมชนเองเลย ส่วนสมาชิกในครอบครัวมีวิธีการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง พบว่า สมาชิกในครอบครัวของผู้นำบางคนหากมีสิ่งของที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วก็จะนำไปบริจาคที่วัดสวนแก้ว เช่น ตู้ เสื้อผ้า เป็นต้น

- การมีวิธีการการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกันในครอบครัว/ญาติพี่น้อง พบว่า ส่วนใหญ่จะดูแลซึ่งกันและกัน ให้คำปรึกษาแก่กันและกันมากกว่า ทั้งนี้ในหลายครอบครัวของผู้นำจะสอนลูกด้วยเหตุผล ซึ่งเมื่อมีปัญหาระหว่างกันในครอบครัวจะเลือกวิธีการพูดคุยกันก่อนเสมอ ส่วนวิธีการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกันในชุมชนที่อาศัยอยู่ ซึ่งทุกคนมีบทบาทเป็นประธานชุมชน กรรมการชุมชน หรือ เลขานุการประธานของชุมชน จะมีบทบาทหน้าที่อยู่ชัดเจน เช่น รับเรื่องร้องเรียนต่างๆของชาวบ้านที่เดือดร้อน และจะประสานงานกับหน่วยงานต่างๆเพื่อให้ชาวบ้านมีชีวิตและสุขภาพที่ดีขึ้น ทำกิจกรรมต่างๆ การเข้าร่วมอบรมตามหน่วยงานต่างๆ แล้วจากนั้นก็ต้องนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับคนในชุมชน จัดเวลาประชุมกัน นัดรวมกันแล้วบอก หรือไม่ก็ใช้วิธีเสียงตามสาย ดูแลชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดกิจกรรม ประสานงาน พิมพ์เอกสาร เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงสมาชิกในครอบครัวมีวิธีการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกันในชุมชนของผู้นำมักจะเน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนเมื่อมีเวลาเช่น การทำเวที กางเต็นท์ เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม อย่างไร เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเน้นย้ำที่การใช้จ่ายด้วยความประหยัด ไม่ต้องการให้ชาวบ้านเล่นการพนัน ติดอบายมุข

ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และควรมีการเข้าร่วมการอบรมของชุมชนให้สม่ำเสมอ ที่สำคัญทุกคนต้องอาศัยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประกอบประกอบในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนมีรายละเอียดมีดังนี้

1) การพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า วิธีการพึ่งตนเองในการพัฒนาจิตใจ ที่ผู้นำชุมชนตระหนักเสมอคือความไม่ท้อแท้ในการดำรงชีวิตตามหลักความพอเพียง เชื่อว่าความพอเพียงนั้นไปถึงได้ไม่ยาก ทำให้มันเหมือนว่าเป็นกิจวัตร ไม่ฟุ่มเฟือยสอนตัวเองเสมอว่าต้องใช้เงินอย่างประหยัด ที่สำคัญไม่ควรเครียดกับความพอเพียง จะต้องไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ซึ่งการนำหลักธรรมมาใช้นั้นจะสามารถทำให้จิตใจดีซึ่งสามารถประกอบอาชีพได้ดีด้วย ผูกตนเองให้รู้จักการทำบุญ ไหว้พระ ถวายศีลบ้าง และสำคัญในการดำรงชีพคือ ต้องไม่เป็นหนี้ นี่ก็พอแล้ว ส่วนสมาชิกในครอบครัวจะนึกถึงการพึ่งตนเองด้านจิตใจของสมาชิกในครอบครัวจะนึกถึงความอยู่ง่าย กินง่าย ไม่ซื้อของแพง และมีความภูมิใจแล้วในการดำรงชีวิตขณะนี้

2) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ทั้งผู้นำและสมาชิกในครอบครัวจะมีวิธีการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจของผู้นำเองจะเน้นการประหยัดในทุก ๆ เรื่อง จะต้องรู้จักยกยภาพ และอยู่ได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องเดือดร้อนคนอื่น ทั้งนี้การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายจะช่วยควบคุมรายจ่ายได้มากที่สุด

3) ด้านสังคม พบว่า วิธีการพึ่งตนเองด้านสังคมจะเริ่มต้นด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนก่อน และปลูกฝังให้สมาชิกในบ้านเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ส่วนในชุมชนต้องนึกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยเหลือกันและกัน เช่น การทำน้ายาล้างจาน น้ายาปรับผ้านุ่มใช้กันในครัวเรือน ส่วนสมาชิกในครอบครัวของผู้นำชุมชนจะเน้นการปลูกฝังให้รู้จักการสมาคมคาราวะต่อผู้ใหญ่ รู้กาลเทศะ มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เช่น เพื่อนในกลุ่ม คนในชุมชน

4) ด้านเทคโนโลยี พบว่า ทั้งผู้นำและสมาชิกในครอบครัวจะมีวิธีการพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยีไม่แตกต่างกันนักที่เน้นการใช้โทรศัพท์มือถือที่มีคุณสมบัติไม่มากนัก ใช้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้นเช่น ไลน์โทรออกหรือรับสายเข้าก็เพียงพอ นอกจากนี้ในฐานะเป็นผู้นำส่วนใหญ่จะใช้เสียงตามสายในการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้ข่าวสาร และกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน รวมถึงการขอความร่วมมือกับประชาชนด้วย

5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม พบว่า วิธีการพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะทำเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนลูกบ้านอยู่แล้ว เช่น การแยกขยะให้ถูกต้อง และใช้สิ่งของที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น นอกจากนี้ในบางครัวเรือนจะซื้อน้ำยาซักผ้า ปรับผ้า น้ายาล้างจาน เป็นต้นมาจากร้านค้ามากกว่าทำเอง นั่นก็เพราะความสะดวกเป็นสำคัญ

6) ความสามารถเข้าถึงคำว่า “พอ” พัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง พบว่า ผู้นำชุมชนมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถเข้าถึงคำว่า “พอ” พัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง ส่วนใหญ่จะพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน เพียงดำรงชีวิตไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้สิ่งของให้คุ้มค่า ใช้ชีวิตโดยยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา ใช้ชีวิตอย่างมีสติ สมานิ ปัญญา เดินทางสายกลาง ไม่ต้องมีฐานะมากมาย และอยากให้อุบลหลายมีความพอเพียง มีความสุข ไม่ลำบากมาก ทำงานเพื่อส่วนรวม และได้ช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชนก็พอแล้วกับชีวิตคนเมือง ส่วนสมาชิกในครอบครัวของผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่จะได้รับการสั่งสอนหรือฝึกฝนกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ ว่าให้รู้จักประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย เวลากินข้าวก็ต้องกินให้หมด ให้รู้คุณค่าของอาหาร เป็นต้น และสิ่งสำคัญในการสั่งสอนคือ การปฏิบัติตามพระราชดำรัสความพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนย่ำเตือนและปฏิบัติเป็นแบบอย่างของสมาชิกในครอบครัวเสมอ

ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม อย่างไร เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน พบว่า ผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่ให้คำแนะนำในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันเพียงว่า ด้วยสภาพแวดล้อมที่ภาวะข้าวของแพง ควรตระหนักในสิ่งที่เรียกว่า ความพอเพียง ต้องกระทำทุกอย่างด้วยการอยู่แบบพอเพียงเพื่อตนเองและชุมชนเกิดความสุขร่วมกันทุกคน

5.1.13 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1) ปัญหาเชิงสังคม เช่น การขาดความสามัคคีในชุมชน สภาวะทางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตแบบพอเพียง, นโยบายของภาครัฐที่ไม่มีความจริงจังและจริงจังในการสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเยาวชนยังไม่เห็นคุณค่าของหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ปัญหาเยาวชนติดเกมส์และยาเสพติด รวมถึงการพนัน, ผู้ใหญ่ยังไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน ดังนั้นการประยุกต์ใช้ของประชาชนในระดับบุคคลและครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จไม่มากนัก ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากสภาวะสังคมที่หน่วยงานหรือระดับผู้นำประเทศยังเป็นตัวอย่างที่ไม่เอื้อ(เป็นแบบอย่างไม่ดี) ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วแล้ว ก็ย่อมมีผลต่อการบรรลุการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงได้ในชุมชนเมือง

2) ปัญหาเชิงเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจข้าวของต่างๆ แพงไม่พอกับรายจ่าย โชคดีที่ไม่มีครอบครัวที่ต้องดูแล เช่น มีลูก แต่ก็ไม่มีแม่ ที่ต้องดูแล บางเดือนก็แทบไม่พอใช้ แต่ก็พยายามทำตามพระราชดำรัสขององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ เศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพิ่มเข้ามาจากค่าใช้จ่ายปกติ จึงทำให้ค่าใช้จ่ายปกติของแต่ละเดือนไม่พอใช้ เช่น ค่าประกันชีวิต, ค่ากิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนลูก, สินค้าอุปโภคบริโภคแพงขึ้น ดังนั้น สภาวะเศรษฐกิจที่ประชาชนสัมผัสอยู่ทุกวันในชุมชนเมือง ไม่ว่าจะเป็นของแพง ค่าแรงต่ำ

ช่องทางการใช้จ่ายหลากหลาย ความเจริญของเทคโนโลยี ภาวะความรับผิดชอบมากขึ้นปัจจัยเหล่านี้ทำให้การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนเป็นเรื่องที่ยากมากขึ้นตามไปด้วย

3) ปัญหาบุคคล เช่น สมาชิกในครอบครัวยังไม่เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และต้องรับภาระเลี้ยงดูคนในครอบครัว(จำนวน 5 คน) จึงทำให้บางครั้งไม่มีเวลาเข้าร่วมชุมชน แต่ก็ปฏิบัติกันภายในบ้านและครัวเรือน รวมถึงความต้องการและการเห็นแก่ตัว, อยากเห็นองค์กรใหญ่ๆ หรือรัฐพอเพียงบ้าง ดังนั้นแต่ละบุคคลในครอบครัวหนึ่ง ๆ ยังเกิดความไม่เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งเกิดจากการมีภาระหนักในการรับผิดชอบต่อครอบครัว การจัดการเรื่องค่าใช้จ่าย รวมถึงการมีภาระหนี้สิน และมุมมองต่อหน่วยงานภาครัฐถึงการเห็นแก่ตัว การคอร์ปชั่น และความไม่เพียงพอของหน่วยงานรัฐนั่นเอง ย่อมมีผลต่อการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงแน่นอน

4) ข้อเสนอแนะ โดยสรุปมีใจความว่า การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือน ต้องเริ่มต้นที่บุคคล/ครัวเรือนที่สนใจ เข้าถึงประชาชน/ครัวเรือนในแต่ละชุมชนอย่างทั่วถึง นับเป็นการให้โอกาสทุกคนอย่างเท่าเทียม และสอนกันอย่างจริงจังในแต่ละครอบครัวที่ต้องการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อปลูกความเข้าใจ และจิตใจ สามัญสำนึก ปลูกฝังความอดทน อดกลั้นแล้ว จึงเริ่มปฏิบัติการจริง ติดตามผลสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคงด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชาชน (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกที่ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ 1) การใช้จ่ายใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพและไม่สุรุ่ยสุร่าย 2) การกระทำกิจการลงทุนใด ๆ ต้องค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรู้จักวางแผน 3) การลงทุนในกิจการงานใด ๆ ต้องไม่ทำเกินตัวเกินความสามารถของตน โดยเมื่อพิจารณาพบว่าประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นสังคมเมือง มีวิถีการดำรงชีพที่เร่งรีบในการประกอบอาชีพหรือการทำงาน ถ้าหากไม่มีการประกอบอาชีพหรือทำงานเพื่อหารายได้แล้ว คนส่วนใหญ่มักจะอยู่ไม่ได้เนื่องจากการดำรงชีพแต่ละวันต้องมีค่าใช้จ่ายประจำวัน ดังนั้นคนที่จะสามารถอยู่ในชุมชนเมืองได้จึงต้องประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และสามารถอยู่ในภาวะที่แก่งแย่ง แข่งขันกันสูง ดังนั้นความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จึงตระหนักเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปากท้อง การประกอบอาชีพ การทำงาน ประชาชนจึงเข้าใจความเป็น

เศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นที่เน้นย้ำบ่อยครั้งในเรื่องความประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเฉพาะที่จำเป็น และทำอะไรไม่เกินตัว เป็นลำดับต้น ๆ ของเศรษฐกิจพอเพียงของคนเมือง ซึ่งพบว่ามีการวิจัยที่เป็นวาทกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องคือ นฤมล นิราทร, อรศรี งามวิทยาพงศ์ และ ชไมพร รุ่งฤกษ์ฤทธิ์. (2550 : 78) ที่กล่าวถึงความเข้าใจผู้ร่วมสนทนากลุ่มอาชีพในการวิจัยเรื่องเศรษฐกิจนอภาคทางการในเขตเมือง เพื่อการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (เขตดินแดง) พบว่าประชาชนผู้ร่วมสนทนามีความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงที่คับแคบและจำกัดว่าหมายถึงชีวิตที่ต้องประหยัด และคำว่า พอเพียง (พอใจในสิ่งที่มีอยู่) เท่านั้น และประชาชน(ที่ตอบแบบสอบถาม) ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่า การที่ประชาชนพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ อย่างสม่ำเสมอ การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงานต้องยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญเสมอ รวมถึงการประกอบอาชีพหลาย ๆ อย่างในช่วงเวลาใกล้เคียงกันเพื่อหารายได้ให้มากขึ้น มีลักษณะที่ตรงกันกับความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ลักษณะเหล่านั้นเป็นพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนเมืองซึ่งประชาชนเข้าใจว่าเป็นลักษณะของความพอเพียงด้วยนั่นเอง แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุนทร เหลืองอิงคะสุต (2551: บทคัดย่อ) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่ในระดับมาก รวมถึงผลการวิจัยของโสภาค อิศรางกูร ณ อยุธยา, พันเอก (2553: 63-64) เรื่อง ความรู้ความเข้าใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนในอำเภอยาย้อย จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ชี้ให้เห็นว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือต่างจังหวัดก็จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

2. กิจกรรมที่ปฏิบัติในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.96) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ได้ใช้ ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 4.33) เนื่องจากครัวเรือนในชุมชนเมืองการใช้เครื่อง ใช้ไฟฟ้าหลากหลายชนิดบ่อยครั้งที่ต้องใช้พร้อม ๆ กันจำนวนหลายประเภทซึ่งทำให้สิ้นเปลืองพลังงานและเพิ่มรายจ่ายของครัวเรือนมากขึ้นด้วย ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญในการใช้พลังงานไฟฟ้าให้น้อยลงหรือเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงานและจะเป็นการประหยัดรายจ่ายลงอีกทางหนึ่งด้วย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ พัฒนารุ่งพานิช (2552: 78-83) ที่ทำการศึกษารื่อง การนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการทหาร กอง 9 ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย พบว่า ข้าราชการ กอง 9 ศูนย์รักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมากโดยเฉพาะการเลือกเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟ การทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-จ่าย เป็นต้น นอกจากนี้ประชาชนยังมีกิจกรรมในด้าน การเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกัน (ค่าเฉลี่ย 3.94) โดยเฉพาะในเรื่องการ ร่วมทำบุญในวันสำคัญของศาสนา และบริจาคทุนทรัพย์(เงิน)ให้แก่ผู้ยากไร้ (ทำทาน) (ค่าเฉลี่ย 4.07) ประชาชนจะให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน มักเข้าวัดฟังธรรม ทำบุญหรือบริจาคทานในวันสำคัญทางพุทธศาสนาอยู่แล้ว เรื่องการเอื้ออาทรต่อกันในชุมชนหรือนอกชุมชนจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนตระหนักเห็นถึงความสำคัญนี้เสมอ แต่ยังคงพบว่าการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างอาชีพเสริมสร้างรายได้มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพเสริมให้ตนเองและเข้าร่วมกลุ่มกับชุมชนในกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพของชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.35) ประชาชนจะไม่ค่อยให้ความสำคัญนัก เนื่องจากประชาชนแต่ละคนมีหน้าที่การงานและมีอาชีพหลักอยู่แล้ว ทั้งนี้ยังพบว่าการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องการจัดการ การตลาดและการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพในแต่ละชุมชนอยู่ นอกจากนี้ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายและบัญชีครัวเรือนของตนเองนัก (ค่าเฉลี่ย 3.35) มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง หรือทำเป็นบางครั้งคราว ไม่ต่อเนื่อง การไม่ขาดความสนใจต่อเรื่องนี้จึงทำให้มีผลต่อการควบคุมเพื่อลดรายจ่ายในแต่ละเดือนของตนเองและครอบครัวด้วย ซึ่งผลการวิจัยสุคนธ์ เหลืองอิงคะสุต (2551: บทคัดย่อ) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี พบว่า การบันทึกบัญชี ครัวเรือนของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง เช่นเดียวกัน แต่กลับพบว่า พนักงานในกลุ่มสายงานบริการลูกค้า และธุรกิจโทรศัพท์ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) มีความตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติใน การสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง คือการวางแผนการใช้จ่ายและการทำบัญชีรายรับรายจ่าย (ร้อยละ 97.5) ถึงว่าอยู่ในระดับที่สูงมาก

3. การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมประชาชนเห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง ด้าน คำว่า “พอ” พัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.13) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นที่ประชาชน และสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.22) และ การมีความสุข ยินดีกับการดำรงชีวิตตามอัตภาพและฐานะของตนเองใน สภาวะการณ์ ปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.19) โดยความเป็นจริงประชาชนในชุมชนเขตดุสิตมีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงอยู่แล้ว แต่เพียงไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ปฏิบัติเป็นความพอเพียงหรือไม่ อย่างไรก็ตามตนเอง และที่สำคัญประชาชนไม่ได้มีความทุกข์ยากลำบากจนไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ แต่กลับพบว่าประชาชนมักจะรู้และเข้าใจว่าตนเองมีศักยภาพเพียงใด จะดำรงชีพอยู่อย่างไรกับชีวิตในชุมชนเมือง จะเอาตัวอย่างไร ในสภาวะเศรษฐกิจข้าวของแพง จะปฏิบัติตามตามหลักธรรมของพุทธศาสนาอย่างไรจึงจะทำให้ตนเองมีความสุขตามอัตภาพซึ่งสิ่งเหล่านี้ประชาชนสามารถปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันอยู่ จึงทำให้ประชาชนมีความเห็นด้วยว่า ตนเองมีความสุข มีความพอใจ มีความสุข ยินดีกับชีวิตตามอัตภาพของตนเองที่เป็นอยู่แล้วในขณะนี้ นี่คือการพอเพียง ตามความคิดเห็นของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยของ นฤมล นิราทร, อรศรี งามวิทยาพงศ์ และชไมพร รุ่งฤกษ์ฤทธิ์ (2550 : 111) ผู้ที่ประกอบอาชีพตามเศรษฐกิจนอกภาคทางการในเขตเมือง กรณีศึกษาในเขตดินแดง ซึ่งมีความเป็นไปได้ หรืออาจกล่าวว่า ณ เวลาปัจจุบันมีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว หากแต่ไม่ปรากฏชัดเจนในรูปของกลุ่ม หรือขบวนการที่มีชื่อหรือวัตถุประสงค์ชัดเจน เมื่อศึกษาเจาะลึกพบว่า ผู้ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญานี้ มีความสุขในชีวิตได้ตามอัตภาพของฐานะตนเอง

แต่เมื่อพิจารณารายด้านที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ต่ำ คือด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.49) โดยเฉพาะการที่ สมาชิกในครอบครัวมักใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมกับการใช้งานและฐานะของครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.32) ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากการอาศัยอยู่ท่ามกลางกระแสความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความแตกต่าง น่าสนใจมากขึ้นจนเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนทั้งวัยรุ่น วัยทำงานมีพฤติกรรมบริโภคนิยม ต้องการก้าวหน้ายุคสมัยของเทคโนโลยี (ไม่ตกรุ่น) และยังสามารถเข้าถึงระบบออนไลน์ได้อย่างง่ายดายไม่ว่าอยู่ ณ จุดใดของเมืองนั่นเอง จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวส่วนหนึ่ง(ลูกหลาน) มัก ใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมกับการใช้งานและฐานะของครอบครัว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ประชาชนต้องเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจในหลักคิด หลักวิชา และหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเองและบริบททางสังคมเมืองที่เป็นอยู่ โดยไม่ควรคำนึงถึงพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่คุ้นชินกับวิถีชีวิตคนเมือง เช่นการผูกติดกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเจริญทางวัตถุ การแข่งขันกันสูงในอาชีพการงาน ความเอารัดเอาเปรียบกัน ความโลภ บริโภคนิยม ความทันสมัยของเทคโนโลยี ปัญหาสังคมอีกจำนวนมากมาย มุ่งประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วม เป็นต้น ลดการ พบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ให้น้อยลง ส่วนการ

ตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงาน ไม่ยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญ และมุ่งมั่นประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดที่ตนเองถนัดให้ตีมีคุณภาพ

2. ผู้นำครอบครัวควรให้คำแนะนำ ปกป้องหรือกับสมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานะภาพ การเงินของตนเอง และครอบครัว ไม่ควรใช้เทคโนโลยีตามความเจริญก้าวหน้า แต่ควรใช้เทคโนโลยีตามความเหมาะสม คุ่มค่า ประโยชน์ที่จะได้รับจากเทคโนโลยีนั้น ๆ เป็นสำคัญ เพราะโดยปกติครัวเรือนในเมืองจะมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่หลากหลายกับการใช้งานในครัวเรือนอยู่แล้ว แต่ที่พบว่ามีปัญหาคือ สมาชิกในครอบครัวมักใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมกับการใช้งานและฐานะของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการใช้โทรศัพท์ราคาแพง หรือ การใช้คอมพิวเตอร์ที่ราคาสูง ที่ไม่เหมาะกับนักเรียนหรือครอบครัวที่ฐานะไม่ค่อยดีนัก เป็นต้น

3. หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น เขตอุตสาหกรรม จะต้องปรับวิธีการทำงานโดยการลงพื้นที่สำรวจความต้องการ ความถนัด ภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีพของประชาชน เพื่อเป็นการสร้างการมีรายได้เพิ่มขึ้นของประชาชนที่ว่างงาน หรือทำงานในชุมชน และพยายามสร้างพลังชุมชนให้กับประชาชนแต่ละชุมชนเกิดการ มีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพเสริมให้ตนเองและเข้าร่วมกลุ่มกับชุมชนในกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพของชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้น เนื่องจากกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนด้านการเพิ่มรายได้อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนเมือง และการบูรณาการเครือข่ายชุมชนเมืองเพื่อสร้างอาชีพของประชาชนในแต่ละชุมชนที่มีความต้องการ รวมถึงแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานราก รวมถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงให้กับการดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีภูมิคุ้มกันเพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุมชนอันเนื่องมาจากการสร้างอาคารรัฐสภาไทยแห่งใหม่